

Zníženie deficitu na udržateľné úrovne si vyžiada každoročnú konsolidáciu aj napriek priaznivejšiemu ekonomickému vývoju

Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) pripravila prognózu strednodobého fiškálneho vývoja v nadväznosti na aktualizáciu [svojej makroekonomickej prognózy](#). Prognóza vychádza z aktuálneho stavu legislatívy a predstavuje očakávaný vývoj v scenári nezmenených politík (NPC).

Priaznivejší výhľad pre vývoj ekonomiky a opatrenia schválené v daniach sa premietli aj do mierneho zníženia očakávaných deficitov a nadväzujúceho spomalenia rastu verejného zadĺženia. Kým v predchádzajúcej prognóze schodky verejných financií do roku 2028 opakovane prekračovali 6 % HDP a hrubý dlh rástol nad úroveň 70 % HDP, aktuálny odhad zasadzuje deficity do pásma 5,0 až 5,6 % HDP, kým hrubý dlh dosahuje v roku 2028 úroveň mierne pod 67 % HDP. **Nadďalej však platí, že ak vláda a parlament neprijmú nové trvalé konsolidačné opatrenia, hospodárenie Slovenska bude vykazovať neudržateľne vysoké deficity a z toho plynúci rastúci verejný dlh.**

Tab. 1: Prognóza RRZ – vývoj fiškálnych indikátorov v scenári NPC

v % HDP	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo hospodárenia verejnej správy	-5,4	-5,6	-5,0	-5,0	-5,3
Štrukturálne saldo	-4,6	-5,7	-5,2	-5,1	-5,4
Štrukt. saldo bez dočasných vplyvov v obrane (*)	-4,9	-5,0	-5,3	-5,2	-5,4
Hrubý dlh verejnej správy	58,6	60,1	61,5	64,1	66,8
Čistý dlh verejnej správy	50,7	51,9	55,5	58,1	60,7

(*) výdavky na obranu stabilizované vo výške 2 % HDP.

Zdroj: RRZ

Vo vývoji salda dochádza v roku 2025 k zhoršeniu oproti roku 2024 najmä v dôsledku predpokladaného dodania vojenskej techniky, ktorého vplyv prevýši úsporu z dôvodu ukončenia opatrení na kompenzáciu cien energií. Po následnom medziročnom poklese odhadujeme v rokoch 2026 a 2027 zhodné úrovne deficitov 5 % HDP, nárast v roku 2028 (t.j. už v ďalšom volebnom období) o 0,3 p.b. je spôsobený najmä vypršaním dočasne zvýšených daní a odvodov, predovšetkým spätným poklesom sadzby zdravotných odvodov platených zamestnávateľom a znížením sadzby tzv. bankovej dane.

Štrukturálny deficit (bez dočasných vplyvov¹) rastie na celom strednodobom horizonte s výnimkou mierneho poklesu v roku 2027. K nárastu prispievajú okrem vplyvu dočasných daní aj rastúce náklady na obsluhu verejného dlhu. **V rovnakom období čisté zadĺženie krajiny v pomere na HDP vzrastie o 10 p.b. na úroveň 60,7 % HDP,** nárast hrubého dlhu verejnej správy bude o niečo miernejší z dôvodu predpokladaného poklesu hotovostnej rezervy štátu.

Bez prijatia konsolidačných opatrení sa ciele vlády stanovené v programe stability podarí naplniť iba v roku 2024². Objem dodatočných opatrení pre dosiahnutie vládnych cieľov predstavuje 0,6 % HDP v roku 2025 a postupne do roku 2027 vzrastie na úroveň 2,0 % HDP.

¹ Predpokladaný harmonogram dodávok vojenskej techniky znamená v niektorých rokoch dočasný nárast obranných výdavkov nad úroveň záväzku NATO 2 % HDP.

² Pre rok 2024 pritom RRZ v [hodnotení programu stability](#) konštatovala, že dosiahnutím deficitu verejnej správy na úrovni vládneho cieľa v tomto roku by došlo k zhoršeniu dlhodobej udržateľnosti, keďže potrebná konsolidácia sa odsúva do rokov 2025 až 2027.

Tab. 2: Vývoj salda hospodárenia VS – rozdiely oproti cieľom vlády

v mil. eur	2024	2025	2026	2027	2028
Prognóza RRZ – scenár NPC (júl 2024)	-7 078	-7 805	-7 455	-7 731	-8 670
- v % HDP	-5,4	-5,6	-5,0	-5,0	-5,3
Ciele programu stability na roky 2024 až 2027	-7 796	-6 976	-5 834	-4 535	
- v % HDP	-5,9	-5,0	-4,0	-3,0	
Odchýlka prognózy RRZ od cieľov PS	718	-829	-1 620	-3 196	
- v % HDP	0,5	-0,6	-1,1	-2,0	

Zdroj: MF SR, RRZ

V porovnaní s našou prognózou strednodobého fiškálneho výhľadu na roky 2024 až 2028 zverejnenou v máji v rámci hodnotenia programu stability očakávame nižšie úrovne deficitu verejnej správy na celom horizonte prognózy najmä z dôvodu vyššieho výnosu daní a odvodov. Nárast očakávaných príjmov vyplýva z lepšieho plnenia v rokoch 2023 (pre DPPO) a 2024 ako aj z rýchlejšieho rastu daňových základní v aktuálnej makroekonomickej prognóze oproti predchádzajúcim predpokladom. Výnos navyšujú aj nové prijaté opatrenia, konkrétne rozšírenie okruhu zdaňovaných produktov a navýšenie sadzieb v spotrebnej dani z tabaku ako aj zavedenie novej dane zo sladených nealkoholických nápojov.

Na druhej strane, vývoj v niektorých oblastiach vplýva na prognózovanú úroveň schodku verejných financií negatívne. Rýchlejšie čerpanie výdavkov na medzispotrebu v roku 2024 sa premieta do vyššej očakávanej úrovne na celom horizonte prognózy. Zároveň prišlo k revízii úsporných opatrení samospráv. Vo svojom NPC scenári RRZ predpokladá, že obce a VÚC budú prijímať opatrenia s cieľom dosiahnuť vyrovnané hotovostné hospodárenie na konci strednodobého horizontu. Pozitívny vývoj hospodárenia samospráv v roku 2024 ako aj zlepšenie makroekonomického výhľadu znižujú potrebu týchto úsporných opatrení, čo sa následne premieta do prognózy ako negatívna zmena oproti predchádzajúcemu odhadu.

Tab. 3: Vývoj salda hospodárenia VS – rozdiely oproti predchádzajúcemu odhadu

v mil. eur	2024	2025	2026	2027	2028
Prognóza RRZ – NPC scenár (júl 2024)	-7 078	-7 805	-7 455	-7 731	-8 670
- v % HDP	-5,4	-5,6	-5,0	-5,0	-5,3
Hodnotenie programu stability (máj 2024)	-7 432	-8 502	-8 317	-8 520	-9 746
- v % HDP	-5,7	-6,2	-5,7	-5,6	-6,1
Rozdiel medzi prognózami	+353	+698	+862	+790	+1 076
- v % HDP	+0,3	+0,6	+0,7	+0,6	+0,8
<i>Daňové a odvodové príjmy mimo opatrení</i>	556	717	1068	1128	1227
<i>Opatrenia v daniach</i>	-17	93	233	285	400
<i>EÚ fondy a spolufinancovanie</i>	34	-35	-298	-80	-18
<i>Tržby</i>	206	206	215	219	229
<i>Ostatné nedaňové príjmy</i>	29	108	117	89	76
<i>Úsporné opatrenia samospráv</i>	0	-150	-300	-449	-488
<i>Kompenzácie</i>	-20	78	44	30	113
<i>Medzispotreba</i>	-270	-274	-180	-310	-368
<i>Úrokové príjmy a výdavky</i>	3	29	60	93	132
<i>Výdavky na zdravotníctvo</i>	-193	-141	-28	-24	112
<i>Investície v obrane</i>	20	21	-79	-180	-323
<i>Ostatné položky v rozpočte</i>	+5	+45	+11	-12	-16
<i>p.m. vplyv zmeny menovateľa (p.b. HDP)</i>	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1

Zdroj: RRZ

Pokles nominálnych schodkov hospodárenia sa premietol aj do poklesu štrukturálneho deficitu VS, kým aktualizácia prognózy ekonomického cyklu zmenila štrukturálny deficit v minimálnej miere. V roku 2024 predpokladáme štrukturálny deficit bez dočasných vplyvov dodania vojenskej techniky na úrovni 4,9 % HDP s následným postupným nárastom k 5,4 % HDP v roku 2028.

Tab. 4: Vývoj štrukturálneho salda – rozdiely oproti predchádzajúcemu odhadu

v % HDP	2024	2025	2026	2027	2028
1. Prognóza RRZ (júl 2024)	-4,6	-5,7	-5,2	-5,1	-5,4
2. Prognóza RRZ (júl 2024) – bez dočasných vplyvov v obrane	-4,9	-5,0	-5,3	-5,2	-5,4
3. Prognóza RRZ (máj 2024)	-4,9	-6,2	-5,8	-5,6	-6,1
4. Prognóza RRZ (máj 2024) – bez dočasných vplyvov v obrane	-5,1	-5,5	-5,8	-5,8	-6,3
Rozdiel medzi prognózami (1-3)	0,3	0,6	0,6	0,5	0,8
<i>p.m. zmena cyklickej zložky (p.b. HDP)</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>

Zdroj: RRZ

Ak vláda neprijme dodatočné konsolidačné opatrenia, čisté zadĺženie krajiny sa bude na konci horizontu prognózy nachádzať nad úrovňou 60 % HDP, čo predstavuje výrazný nárast oproti roku 2024 (51,9 % HDP). Ku kontinuálnemu nárastu čistého dlhu k HDP prispieva najmä vysoká úroveň deficitov, ktorá prevyšuje príspevok tempa rastu nominálneho HDP.

Nad rámec zmien v čistom dlhu bude vývoj hrubého dlhu ovplyvnený prognózovaným vývojom hotovostnej rezervy štátu. Kým v rokoch 2024 a 2025 dosiahne úroveň okolo 8 % HDP, od roku 2026 RRZ predpokladá jej pokles na úroveň vychádzajúcu z priemerného vývoja v minulosti (6 % HDP). V porovnaní s vývojom čistého dlhu tak hrubý dlh k HDP vzrastie v roku 2026 výrazne pomalšie, medziročne o 1,4 p.b. Od roku 2027 dlh v čistom aj hrubom vyjadrení porastie o približne 2,5 p.b. ročne. Na konci strednodobého horizontu sa hrubý dlh priblíži až k úrovni 67 % HDP a čistý dlh verejnej správy bude tesne pod úrovňou 61 % HDP. **Dlh je naďalej nad horným limitom dlhovej brzdy. Bez prijatia konsolidačných opatrení bude úroveň dlhu výrazne vyššia ako (každoročne klesajúci) horný limit dlhovej brzdy na celom horizonte prognózy, pričom v roku 2028 presiahne horný limit o 16,8 p.b. HDP. Maastrichtské kritérium 60 % HDP by dlh mohol presiahnuť už v roku 2025.**

Tab. 5: Prognóza RRZ – hrubý a čistý dlh verejnej správy

v mil. eur	2024	2025	2026	2027	2028
Hrubý dlh verejnej správy	76 624	83 850	90 931	99 678	108 873
- v % HDP	58,6	60,1	61,5	64,1	66,8
Čistý dlh verejnej správy	66 303	72 330	82 039	90 333	99 068
- v % HDP	50,7	51,9	55,5	58,1	60,7
<i>p.m. horný limit dlhovej brzdy (hrubý dlh v % HDP)*</i>	<i>53,0</i>	<i>52,0</i>	<i>51,0</i>	<i>50,0</i>	<i>50,0</i>

* Horný limit dlhovej brzdy každoročne klesá o 1 p.b. až kým nedosiahne 50 % HDP.

Zdroj: RRZ

Príloha 1: Hodnotenie prognóz Výboru pre daňové prognózy

Prezentovaný fiškálny výhľad je založený na makroekonomickej prognóze RRZ, a teda neboli použité predpoklady Výboru pre daňové prognózy (Výbor). Pri týchto východiskách sa strednodobá prognóza RRZ pre vybrané položky verejnej správy od [aktuálnej prognózy Výboru](#) líši len mierne.

Najvyššia odchýlka je v roku 2025, kedy očakávame nižšie daňové príjmy o 309 mil. eur, najmä z DPH a DPFO. Pri nedaňových príjmoch posudzovaných Výborom odhadujeme na celom horizonte nižší výnos. Najvýraznejšia odchýlka je pri príjmoch súvisiacich s emisnými kvótami z dôvodu ich odlišného prognózovaného množstva pre aktuálny rok 2025. V rámci vybraných výdavkov sú najvýraznejšie rozdiely v prognóze starobných dôchodkov, kde očakávame v porovnaní s Výborom nižšie výdavky, t. j. pre vývoj salda VS priaznivejšiu situáciu.

Tab. 6: Prognóza vybraných položiek VS - rozdiel voči prognóze Výboru

v mil. eur	2024	2025	2026	2027	2028
Daňovo-odvodové príjmy spolu	40	-309	-9	7	-119
<i>DPFO zo závislej činnosti</i>	25	-31	-36	-59	-78
<i>DPFO z podnikania</i>	-13	-34	-32	-33	-38
<i>Daň z príjmov právnických osôb</i>	-195	-168	-81	-25	-24
<i>Daň z pridanej hodnoty</i>	125	-196	-104	-152	-298
<i>Spotrebné dane</i>	-2	-1	11	17	8
<i>Sociálna poisťovňa</i>	137	108	174	166	204
<i>Zdravotné poisťovne</i>	32	12	39	50	51
<i>Ostatné dane</i>	-70	-1	20	43	56
Vybrané nedaňové príjmy spolu	-5	-109	-33	-24	-43
<i>Dividendy</i>	5	-14	-10	-8	-11
<i>Tržby NDS</i>	-12	-3	10	22	32
<i>Emisné kvóty</i>	0	-83	-9	3	-4
<i>Odvod z hazardných hier</i>	2	-9	-24	-41	-60
Vybrané výdavky spolu (vplyv na saldo VS)	-46	102	155	174	304
<i>Dôchodkové dávky zo starobného poistenia</i>	-57	48	73	114	254
<i>Dôchodkové dávky z invalidného poistenia</i>	16	25	23	-11	-38
<i>Dávka v nezamestnanosti</i>	-3	1	14	16	23
<i>Nemocenské dávky</i>	-3	27	44	55	66
Položky posudzované Výborom spolu (vplyv na saldo VS)	-10	-317	113	156	142

Pozn: Kladná hodnota znamená, že RRZ očakáva vyšší príjem resp. nižší výdavok než Výbor.

Zdroj: RRZ, MF SR

V porovnaní s [májovou prognózou](#) je aktuálny odhadovaný vplyv na saldo VS významne priaznivejší, najmä z dôvodu aktualizácie makroekonomických predpokladov, ktoré navyšujú odhadovaný výnos daňových a odvodových príjmov. Pomáha aj nová, vládou schválená, legislatíva. Od budúceho roku si priplatia fajčiari (rozšírenie a navýšenie spotrebnej dane), ako aj konzumenti sladených nealkoholických nápojov (zavedenie novej dane).

Tab. 7: Porovnanie prognóz pre položky posudzované Výborom

vplyv na saldo VS, v mil. eur	2024	2025	2026	2027	2028
1. Výbor jún 2024 (makropredpoklady VpMP)	29 457	31 207	32 553	33 840	34 761
2. RRZ máj 2024 (makropredpoklady RRZ)	28 959	29 902	31 125	32 450	33 215
3. RRZ júl 2024 (makropredpoklady RRZ)	29 447	30 890	32 667	33 996	34 903
<i>RRZ júl 2024 voči RRZ máj 2024 (3-2)</i>	487	988	1 542	1 546	1 688
<i>RRZ júl 2024 voči Výbor jún 2024 (3-1)</i>	-10	-317	113	156	142

Zdroj: RRZ, MF SR

Príloha 2: Odhadovaná bilancia príjmov a výdavkov VS

Tab. 8: Prognóza RRZ – bilancia príjmov a výdavkov VS v scenári NPC

v % HDP	2024	2025	2026	2027	2028
Príjmy spolu	41,9	41,2	41,4	39,4	38,7
Daňové príjmy	19,7	19,2	19,0	18,7	18,4
Dane z produkcie a dovozu	11,7	11,2	11,0	10,7	10,5
- DPH (spolu so zdrojmi EÚ)	7,7	7,5	7,4	7,1	7,0
- Spotrebné dane	2,1	2,1	2,0	2,0	2,0
- Daň z nehnuteľnosti a iné	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
- Odvod z hazardných hier	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
- Ostatné dane z produkcie a dovozu	1,2	1,0	1,0	0,9	0,9
Bežné dane z dôchodkov, majetku	8,0	8,0	8,0	8,0	7,9
- Daň z príjmov fyzických osôb	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7
- Daň z príjmov právnických osôb	3,9	3,8	3,8	3,8	3,7
- Daň z príjmov vyberaná zrážkou	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
- Ostatné bežné dane z dôchodkov a majetku	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Príspevky na sociálne zabezpečenie	16,0	16,0	16,1	16,1	15,8
Skutočné príspevky na sociálne zabezpečenie	15,7	15,7	15,9	15,8	15,5
Imputované príspevky na sociálne zabezpečenie	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Nedaňové príjmy	3,7	3,5	3,3	3,2	3,1
Tržby	2,8	2,7	2,7	2,6	2,6
Dôchodky z majetku, z ktorých	0,9	0,8	0,6	0,5	0,5
- Dividendy	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1
- Úroky	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3
Granty a transfery	2,4	2,5	3,0	1,4	1,4
z toho: z EÚ	1,7	1,8	2,4	0,8	0,8
Výdavky spolu	47,4	46,8	46,5	44,4	44,0
Bežné výdavky	42,6	40,9	40,9	40,5	40,1
Kompenzácie zamestnancov	11,2	11,0	11,0	10,9	10,7
Medzis potreba	6,2	6,0	5,9	5,8	5,6
Dane	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Subvencie	1,7	0,7	0,6	0,6	0,6
Dôchodky z majetku	1,3	1,4	1,5	1,7	1,9
- Úrokové náklady	1,3	1,4	1,5	1,7	1,9
Celkové sociálne transfery	20,3	19,7	19,5	19,3	19,1
- Soc. dávky okrem naturálnych soc. transferov	17,0	16,4	16,4	16,1	15,9
- Aktívne opatrenia trhu práce	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
- Nemocenské dávky	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
- Dôchodkové dávky	10,0	9,8	9,6	9,5	9,3
- Dávky v nezamestnanosti	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
- Štátne sociálne dávky a podpora	2,1	2,0	1,9	1,9	1,8
- Štátom platené poistné	2,0	2,0	2,3	2,3	2,3
- Naturálne soc. transfery (zdrav. zariadenia)	3,3	3,2	3,1	3,1	3,2
Ostatné bežné transfery	1,9	2,0	2,2	2,2	2,1
z toho: Odvody do rozpočtu EÚ	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9
Kapitálové výdavky	4,7	5,9	5,6	3,9	3,9
Kapitálové investície	4,1	5,1	4,7	3,5	3,5
Kapitálové transfery	0,6	0,7	0,9	0,4	0,4
Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté	-5,4	-5,6	-5,0	-5,0	-5,3

Zdroj: RRZ